

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: eesti keel LÕK	Õppeaine: eesti keel
III kooliaste	7. klass	Tundide arv: 6
Õppeaine kirjeldus		
<p>Keeleõpetuses tõuseb teadlikkuse osakaal, õpitakse tundma keeleteooria elemente. Õigekirjaoskus automatiseerub, õpitakse juurde uusi liitlause malle, aktiveerub liitlausete kasutamine. Keeleülesannete täitmisel kasutatakse teiste ainete sõnavara ja tüüpilisi lausemalle. Peamine tööviis on praktiline harjutamine.</p> <p>Tekstikäsitluse eesmärkideks on 7. klassis eri mõistmisstrateegiade kasutamine. Tekstis orienteerumiseks lisandub valiklugemisele temaatilise lugemise õppimine, mis on ühtlasi eeldus temaatiliseks ja tegelase nimel jutustamiseks. Teksti sisu kokkuvõtte ja allteksti sõnastamine toimub õpetaja suunamisel. Õpilaste iseseisvuse suurendamiseks esitatakse ülesanded lähtuvalt teksti mõistmise strateegiast ja jutustamise liigist, arvestatakse lapse tekstianalüüsi oskuse kujunemise etappi. Tekstis kirjeldatud keeruliste ja/või lastele vähetuntud stsenaariumite korral rakendatakse detailset analüüsi.</p> <p>Kogu õppeaasta jooksul kujundatakse suulist väljendusoskust ja suhtlemist ning tunnetustegevust.</p>		
Õpitulemused:	Metoodilised soovitusd, sh õpistrateegiade rakendamine, diferentseerimise võimalused	
<p>Teema: Praktiline grammatika. Lause</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausete väljendatud suhteid ja seoseid; orienteerub mõistetavate sündmuste ajalistes ja põhjuslikes seostes. 	<p>Teema: Praktiline grammatika. Lause.</p> <p>Tähelepanu pööratakse lauseid ja lauseosi siduvate sõnade tähendusele ning sõnajärjele sõltuvalt eelnevast lausest, lausete transformeerimisele, st lause v lauseosa grammatilisele teisendusele, mille puhul lause põhitähendus ei muutu. Suunavate abivahenditena kasutatakse skeeme. Harjutatakse etteantud küsisõnadega situatsioonist lähtuvat küsimuste esitamist. Soovituslikud võtted väitlausest küsilause moodustamiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> umbmääraste asesõnade ja küsisõnade tugi (<i>Keegi jooksis staadionil. Kes?</i>); väit- ja küsilause sobitamine; küsilause moodustamine sõnast lähtudes (<i>Poiss jooksis staadionil</i>); küsilause iseseisev moodustamine. <p>Luuakse situatioone koondlause kasutamiseks kõnes. Sidesõnade tutvustamiseks analüüsitakse lauseid tähenduslikult. Analüüsiharjutuste eesmärk on korduvate lauseliikmete leidmine ja seoste määramine põhisõna või laiendiga. Lausete koostamisel kasutatakse skeeme jt graafilisi abivahendeid.</p> <p>Liitlausete mõistmist ja moodustamist harjutatakse mallide kaupa, lähtudes nende grammatilisest</p>	

**Teema: Praktiline grammatika. Sõnavara.
Õpilane:**

- tuletab sõnu õpitud liidetega;
- moodustab liitsõnu;
- teab muutevormi grammatilist tähendust;
- kasutab sõnade käände- ja pöördvorme, analüüsib sõnavormide koostist.

tähendusest. Lausete koostamisel selgitatakse osalausete tähendust ja nende abil väljendatud suhet.

Lausete analüüsil ja koostamisel toetutakse analoogiale, kasutatakse lauseskeeme.

Soovitavad harjutustüübid:

- lausete grammatilise tähenduse ja struktuuri selgitamine, lauseskeemi koostamine;
- osalausete sobitamine;
- lausete lõpetamine ja alustamine;
- pealause laiendamine eri suhteid väljendavate kõrvallausetelega;
- kõrvallausete moodustamine küsimustele toetudes;
- kõrvallausete moodustamine sidendite abil;
- liitlause koostamine lihtlausetest;
- lause koostamine skeemi järgi;
- lausete transformeerimine;
- korrektuurharjutused.

Teema: Praktiline grammatika. Sõnavara

Sõnaliikide käsitus on suunatud tööle sõnaliigi tunnustega:

- kategoriaalne tähendus;
- muutmisviis;
- roll lauses.

Sõnade tuletamisel laiendatakse tuletusliidete hulka. Sõnade tuletamiseks kasutatakse vajaduse korral skeeme ja näidiseid.

Sõnavormide moodustamisel on abiks morfoloogiaküsimused, skeemid või tabelid.

Tuletisi rühmitatakse tähenduse alusel, muudetakse, kasutatakse sõnaühendites ja lausetes ning loovtöodes.

Sõnaliiki ei määrata, kuid toimub eeltöö.

Käändevorme käsitletakse tervikuna: formaalseid tunnuseid ja kõiki funktsioone vaadeldakse koos, seejärel rühmitatakse sõnavormid grammatilise tähenduse alusel.

Otstarbekad on järgmised harjutustüübid:

- sõnaühendite analüüs sõnavormi koostise ja käändevormi tähenduse väljaselgitamiseks;
- käändevormide süntaktilise seose määramine sõnaühendites ja lausetes;
- käändevormi moodustamine ja kasutamine sõnaühendites ja lausetes;
- sõnaühendite rühmitamine nende grammatilise tähenduse (käändevormi funktsiooni) alusel;

<p>Teema: Kirjutamine Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">• tunneb ja kasutab tähekasutusreegleid;• kasutab õpitud ortograafiareegleid õpetaja suunamisel;• kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid, sh isiklikke kirju, teateid igapäevaelu kohta. <p>3. Keeleteadmised ja -oskused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tunneb häälikurühmi ja kasutab tähestikku.• Tunneb ja kasutab tähekasutusreegleid: lihthäälikute ja häälikuühendite reeglipärane kirjutamine.	<ul style="list-style-type: none">• sõnalünkade täitmine;• lähedasi suhteid väljendavate käändevormide eristamine ja kasutamine (<i>põllule, põlluni jne</i>);• korrektuurharjutused sõnade leksikaalse ja vormilise sobivuse arvestamisega. <p>Pööratakse tähelepanu numbrite ja arvsõnade kirjutamise kõrval ka nende õigete muutevormide kasutamisele ja põhisõnaga ühildumisele (eelkõige suulises tekstis). Teema käsitus on vaja tihedalt lõimida matemaatikas, töö- ja kunstiopetuses käsitletavaga.</p> <p>Võõrhäälikutega tutvumisel harjutatakse nende hääldamist eraldi, silpides ja sõnades. Tähelepanu pööratakse tööraamatutes kasutatud võõrsõnade tähenduse tundmisele ja nende kasutamisele.</p> <p>Teema: Kirjutamine Veaohlike häälikute analüüsi- ja õigekirjavilumuse kujundamiseks kasutatakse individuaalseid abivahendeid ja ülesandeid. Õigekirjas kasvab reeglite rakendamise osatähtsus:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>k, p, t s</i> ja <i>h</i> kõrval;• <i>g, b, d s-i</i> kõrval;• liitsõnade õigekiri;• <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri;• võõrsõnade õigekiri. <p>Vastavalt vajadusele kasutatakse üldistatud skeeme.</p> <p>Reegli omandamine algab ortogrammide vaatlusega ja selle põhjal reegli sõnastamisega. Järgnevad ortogrammi leidmise, reegli rakendamise, ortogrammide eristamise ja vigade leidmise ning parandamise harjutused.</p> <p>Harjutatakse ennetavat enesekontrolli, pidevalt suunatakse kaasnevat ja resultaadikontrolli teostamist.</p> <p>Soovitav on õpitavatest reeglitest koos näidistega koostada õpilasel pidevalt kasutatav reeglite kogumik.</p>
---	--

- Kasutab õpitud ortograafiareegleid tähelepanu juhtimisel: nõrk sulghäälik *s*-i kõrval, liitsõnade õigekiri, *h* ja *j*-i kasutamine, liidete õigekiri (nt *käija*).
- Koostab õpitud lausemallide ulatuses lauseid.
- Tuletab õpitud liidetega sõnu.

4. Lugemine

Õpilane:

- loeb jõukohast võõrast teksti kõne tempos mõningase ilmekusega;
- täidab endamisi lugedes sisulisi ja keelelisi ülesandeid, loeb õpetaja juhendamisel temaatilisi lõike;
- jutustab abivahendite toel edasi loetud ja analüüsitud teksti sisu;
- valib või koostab õpetaja suunamisel jutustamiseks sobiva abivahendi (tugisõnad, graafiline kava);
- kirjeldab ja võrdleb tegelasi plaani alusel, hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele;
- iseloomustab tekstis kirjeldatud tegelasi plaani järgi, oskab neid rühmitada teadaoleva(te) tunnus(t)e alusel.

4. Lugemine

Individuaalsed ülesanded lugemistehnika arendamiseks.

Teksti erinevate ülesannetega korduvalt lugedes harjutatakse ladusust ja ilmekust, muudetakse teadlikult lugemise tempot.

Teksti analüüsil selle peamõtte või allteksti mõistmiseks on vajalik oluliste sõnade selgitamine enne lugemist.

Alustatakse kokkuvõtliku jutustamise õpetamist, kuigi valdavalt annavad õpilased teksti sisu edasi tekstilähedaselt, valikuliselt või temaatiliselt.

Abistavad võtted:

- kava,
- sõnaühendid,
- tugisõnad.

Järeltöö õpilaste jutustusega:

- jutu täiendamine lugemiku tekstile toetudes,
- jutu täpsustamine,
- lühendamine,
- keelendite korrigeerimine.

Õppesisu:

1. Praktiline grammatika

1.1 Lause

1.1.1 Lihtlause

Alus- ja öeldisrühm.

Lausemallide aktiveerimine, teiste ainete sõnavara kasutamine lausetes, lausete muutmine ja laiendamine, eri ainetes kasutatavate uute lausemallide õppimine.

Mitme küsilause moodustamine ühe väitlause alusel, suletud (*kas? ega?*) ja avatud (*kes? kus?* jne) küsimuste rühmad.

Lihtlause kaastekstis.

1.1.2 Koondlause

Loetelu.

Korduvad lauseliikmed: alused, öeldised, sihitised, määrused, täiendid, öeldistäited.

Korduvate lauseliikmete laiendid.

Sidesõnad *ja, ning, ega, ehk, või, kui ka*. Koondlause tähenduse sõltuvus sidesõnast.

Koma kasutamine.

Koondlause kasutamine tekstis, koondlause moodustamine teksti põhjal.

1.1.3 Liitlause

Liitlausete leidmine tekstist, nende mõistmine.

Liitlausete moodustamine liitlausetest ja/või skeemide järgi.

Ajasuhteid väljendavad liitlauseid.

Tegevuse üheaegsuse ja järgnevuse väljendamine rindlausega: sidesõnad *ja, ning*.

Ajasuhete väljendamine põimlausega: sidendid *ja, ning, kui, siis, enne seda kui, pärast seda kui*.

Lausete grammatilise tähenduse mõistmine, lausete koostamine skeemi ja analoogia alusel. Lausete transformeerimine.

Põhjuslikke suhteid väljendavad liitlauseid. Tegevuste, sündmuste põhjused ja tagajärjed, nende väljendamine lausega. Sidendid *ja, ning, sellepärast, sest*. Lausete mõistmine, koostamine.

Tegevuse eesmärgi väljendamine liitlauseid. Sidendid *et, selleks et*.

Põhjuse ja eesmärgi ning vastavate osalause eristamine. Lausete mõistmine ja koostamine.

Vastandamist-eraldamist väljendavad liitlauseid. Sidendid *aga, kuid, ent, vaid, ja, või*.

Lausete mõistmine ja koostamine.

Objektisuheteid väljendavad liitlauseid. Pealause sihilise tegusõna juurde kuuluv sihitiskõrvallause.

Sidendid *et, kuidas, kes (kelle jne), mis (mille jne)*. Lausete mõistmine ja koostamine.

Atributiivsust väljendavad liitlauseid. Pealause lõpus oleva nimisõna laiendamine täiendkõrvallausega. Sidendid *mis (mille jne), kes (kelle jne)*. Lausete mõistmine ja koostamine.

Otsekõne ütluse muutmine kaudseks. Saatelause muutmine pealauseks ja otsekõne muutmine sihitiskõrvallauseks.

Asesõnade asendamise lihtsamad juhud.

1.2. Sõnavara

1.2.1 Sõnaliigid

Kujutlused sõnaliikide üldisest (kategoriaalsest) tähendusest, grammatilisest tähendusest ning formaalsetest tunnustest.

Kahe tunnuste rühma (semantilised, formaalsed) eristamine.

Käände- ja pöördevormid.

Sama suhet väljendavad käändevormid (koht, aeg jne).

1.2.2 Nimisõna

Nimisõna semantilised ja formaalsed tunnused.

Nimi ja nimetus.

Nimisõna algvorm ja muutevormid.

Sama suhet väljendavad käändevormid (koht, aeg jne).

Nimisõnade moodustamine liidete abil: *-ja, -mine, -la, -nik, -kond, -stik*.

Tuletatud nimisõnade tähendus, sama tuletusliitega sõnade rühmatähendus, sõnatähendus.

Muutevormid, nende kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Süntaksiküsimuste <https://projektid.hitsa.ee/pages/viewpage.action?pageId=216762890> esitamine sõnavormide täpsustamiseks, morfoloogiaküsimuste esitamine sõnavormi kohta sõnaühendis ja lauses.

1.2.3 Liitnimisõna

Eristamine sõnaühendist, liitnimisõna sõnaühendis.

Allrühmade nimetuste moodustamine.

1.2.4 Omadussõna

Omadussõna semantilised ja formaalsed tunnused.

Omadussõna kasutamine koos nimisõnaga, omadussõna tähenduse mõistmine kontekstis, sõnaühendi kasutamine tekstis.

Kesksõnade moodustamine analoogia alusel, kesksõnade kasutamine täiendina.

Omadussõnade moodustamine tuletusliidete abil: liited *-ne, -lik, -line, -jas, -kas*.

Tuletatud sõnade tähendus (sõnarühm, sõna), muutevormid, kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Kirjelduste koostamine.

1.2.5 Arvsõna

Tunnused, rühmad (põhi- ja järgarvsõnad).

Rooma numbrid (I-XXV).

Arvsõna muutevormide kasutamine kontekstis. Arvsõnade õigekiri.

1.2.6 Tegusõna

Lähedase tähendusega tegusõnade rühmad, nende kasutamine sama tegevussituatsiooni sõnastamisel. Tegusõna muutevormid: ma- ja da-tegevusnimi: olevik, liht-, täis- ja enneminevik.

Tingiva ja kaudse kõneviisi vormide suunatud moodustamine (küsimused, analoogia) ja kasutamine lauses.

Käskiva kõneviisi vormide moodustamine (ainsuse ja mitmuse 2. pööre) ja kasutamine dialoogis.

Umbisikuline tegumood. Võimaliku tegevuses osaleja või objekti tuletamine kontekstist.

Ühendteigusõna: tähenduse konkreetsus, sõnaühendite moodustamine, abimäärsõnad ühendteigusõna koostises, nende asukoht lauses. Ühendteigusõna kasutamine tingimuslauses.

1.2.7 Võõrsõna

Võõrsõna tunnused ja nende tähendus.

Võõrsõnade rühmitamine tunnuste alusel.

2. Kirjutamine

2.1 Foneemianalüüs ja õigekiri

Veaohlike häälikute määramine ja õigekiri.

Erandlik *g, b, d* *s*-i kõrval.

Liitsõnade õigekiri.

i ja *j* õigekiri.

Õpitud tuletusliidete õigekiri.

Enesekontroll.

3. Keeleteadmised ja -oskused

Häälikurühmade tundmine, tähestiku kasutamine.

Tähekasutusreeglite kasutamine: lihthäälikute ja häälikuühendite reeglipärane kirjutamine.

Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel: nõrk sulghäälik *s*-i kõrval, liitsõnade õigekiri, *h* ja *j*-i kasutamine, liidete õigekiri (nt *käija*).

Lausete koostamine õpitud lausemallide ulatuses.

Sõnatuletus õpitud liidetega.

4. Lugemine

4.1 Lugemistehnika

Uue sisult ja keeleliselt jõukohase teksti häälega lugemine kõne tempos ja endamisi ülesandega lugemine lõikude kaupa (kuni pool tekstist).

Õpitud teksti ladus ja ilmikas lugemine kõne tempos (selgus, loogiline rõhk, toon).

4.2 Orienteerumine tekstis

Sõnavara

Tundmatute sõnade leidmine lugemisel ja sõnatähenduse ühine selgitamine, sõnastiku kasutamine.

Sõna kaastekstis: lause ja/või lõigu tähenduse sõltuvus kasutatud sõnadest ja väljenditest (piltlikud väljendid, võrdlused, metafoorid, arhaismid, tegelaste sõnavara).

Võrdluste ja metafooride mõistmine ja kasutamine õpetaja juhendamisel.

5–6 sõna või väljendi aktiveerimine teksti analüüsides ja taastades.

Teksti analüüs

Eri mõistmisstrateegiade kasutamine õpetaja suunamisel.

Mõtteseoste leidmine lausete ja lõikude vahel. Uute tekstis kirjeldatud teadmiste või arusaamatu teabe märkamine õpetaja suunamisel.

Seoste leidmine kirjeldatud sündmuste vahel. Sündmuste ajaliste seoste (käitumisaktide järgnevus, üheaegsus) mõistmine; samaaegsete sündmuste teadvustamine ja vastandamine.

Põhjussuhete seoste (erinevad eesmärgid ja tingimused) mõistmine. Põhjuse ahela teadvustamine, põhjussuhetes olevate sündmuste, stseenide kirjelduse leidmine sündmuste ahelast.

Ühiskondlike, isiklike ja looduslike põhjus-tagajärg seoste eristamine. Tahan/vajan erisus. Tahan (miks ütlen) selleks (milleks ütlen) kuidas ütlen.

Oletuste ja järelduste sõnastamine.

Dialoogi analüüs

Suhtlusaktide üldiste ja ütluse/repliigi konkreetsete motiivide ning strateegiate eristamine õpetaja suunamisel (miks? – milleks? – kuidas?). Samasugust üldist eesmärki täitvate ütluste ja strateegiakorduste leidmine (temaatiline lugemine).

Strateegia muutmise märkamine õpetaja juhendamisel (valiklugemine).

Ütluste hargnenud sõnastamine (teabe tuletamine).

Valik- ja temaatiline lugemine

Valiklugemine üleminekuga temaatilisele lugemisele: sõnade ja lausete leidmine lõigus, mingit teemat kajastavate lõikude leidmine ühe teksti ulatuses (mitme lause või lõigu leidmine ühe ülesande põhjal). Teabe märgistamine tekstis (sõnade, sõnaühendite, lauseosade ja lausete allajoonimine või markeriga tähistamine).

Lõigu või teksti mõtte väljendamine oma sõnadega, kokkuvõttele ja/või alltekstile viitavate keeleüksuste leidmine autoritekstist.

Küsimuste esitamine teksti kohta sündmuse põhjuste ja tagajärgede väljaselgitamiseks, järelduste tegemiseks, puuduva teabe tuletamiseks.

Tegelaste käitumise analüüs

Tegelaste rühmitamine (iseloomujooned, ajalooline taust).

Tegelaste käitumise, mõtete ja elamuste võrdlemine.

Hinnangu andmine tegelaste käitumisele (motiivid, käitumisakt ja selle sõltumine tingimustest, tulemus).

Hinnangu põhjendamine käitumismotiividest ja tulemustest lähtuvalt (mida sooviti, mis oli tulemus).

Teksti peamõtte sõnastamine

Peamõttele (sisu kokkuvõte ja alltekst) osutavate lausete (lõikude) leidmine tekstist; lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine ja selle täpsustamine ning põhjendamine originaalile viidates.

Peamõtte seostamine õpilase kogemustega.

4.3 Eneseväljendus (jutustamine)

Teksti kavastamine.

Märkmete tegemine: tegelasi iseloomustavad sõnad, tugisõna ja -sõnaühendid kava juures.

Lihtkava ja jooniskava ühine koostamine, kavade kasutamine.

Teksti taastamine.

Tekstilähedane valik- ja temaatiline jutustamine; abivahendite individuaalne valimine ja kasutamine.

Kokkuvõtliku jutustamise harjutamine, sh tekstilähedase jutustuse plaani eelnev esitamine.

Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi.

Jutustamise õppimine tegelase rollis (lähtutakse tegelase eesmärkidest, mõtetest ja tunnetest).

Looduskirjelduste koostamine plaani järgi: tekstilähedane kirjeldamine, oma sõnadega kirjeldamine.

Teksti laiendamine: puuduva teabe tuletamine (järeldamine, oletamine).

Kirjaliku teksti koostamine

Tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse koostamine ühiselt loodud kava ja esitatud keelevahendite abil (tugisõnad, - sõnaühendid).

Kirjandi kirjutamine pildi ja tugisõnade toel; pildi ja kava põhjal.

Järeltöö: parandamine ja/või täiendamine.

Looduskirjelduse koostamine plaani järgi.

Põhimõisted:

Häälik, häälikurühmad, täis- ja kaashäälikuühend, tähestik, sõna, liitsõna, sõnaühend, võõrsõna, lause, lauseliigid, kirjavahemärgid, sidesõna, ärakiri, liht-, koond- ja liitlause, nimi-, omadus-, arv- (sh põhi- ja järgarvsõna) ja tegusõna (sh *ma-*, *da* tegevusnimi, *nud-*, *tud-* kesksõna); alus ja öeldis, sõna algvorm, sõnatüvi, sõna lõpp, ainsus ja mitmus, mitmuse tunnus, sõna muutevorm, liide, Rooma numbrid, tegusõna ajad (olevik, lihtminevik, täis- ja enneminevik) ja -kõneviisid (tingiv, kaudne, käskiv), -tegumood (isikuline ja umbisikuline), ühendtegu sõna; otse- ja kaudne kõne;

Kirjeldus, kirjeldamine, kava, tegelane.

Kooli väärtuste arendamine:

Õpilane hoiab oma tervist, osaleb aktiivselt ja vastavalt võimetele võimlemistundides, veedab vahetundides ja vabal ajal aega liikudes (*tervis*).

Õpilane tunneb ennast koolis turvaliselt ja koduselt (*tervis*)

Õpilane osaleb kõikidel ja on omal soovil osaline kõikides kooli poolt korraldatavatel üritustel, väljasõitudel (*loovus, ettevõtlikus, koostöö*).

Õpilast kaasatakse kõikidesse õppetundides toimuvatesse ühistegevustesse, rühmatöödesse (*koostöö*).

Õpilane on osa oma koolist, ta hoolitseb selle heakorra eest nii sees kui ka väljas vastavalt oma võimetele (*keskkonnahoid*).

Lõiming

Vertikaalne lõiming õppeaine sees.

Horisontaalne lõiming 7. klassis õpitavate ainete vahel.

Kõik õppeained: arusaamine suulistest korraldustest ja tööjuhustest, oskus esitada küsimusi ja vastata küsimustele, analüüsioskus. Eesti keel, joonistamine: vaatab ja kirjeldab, analüüsib pilti.

Loodusõpetus ja inimeseõpetus: vastava sisuga tekstide lugemine ja analüüsimine, orienteerumine ajas, ruumis asjades, loodusobjektides ja -nähtustes, tunnetes. Matemaatika: eristab, võrdleb, rühmitab, kirjeldab kujundeid, sõnastab, selgitab, mõistab teksti.

Matemaatika ja ajalugu: arvsõnade, numbrite ja aastaarvude kirjutamine, nende õigete muutevormide kasutamine ja põhisõnaga ühildamine eelkõige suulises tekstis.

Tööõpetus – oskus suhelda, korraldada ühistegevust, küsida abi, anda nõu, lugeda ja aru saada tööjuhustest, kavandada ja sooritada oma tööd plaani järgi, seda kontrollida.

Muusikaõpetus: laulud ja mängud, kuulamisoskuse arendamine, laulutekstide analüüs.

Kunstiõpetus – illustratsioonide jõukohane analüüs, kirjeldamisoskus.

Arvutiõpetus: täidab õpetaja poolt esitatud lihtsamat tegevusjuhust, oskab vähesel juhendamisel või iseseisvalt kasutada otsingumootoreid ning leida vajalikku informatsiooni (*eki.ee, sõnaveeb*).

Iseseisva õppimise päevad.

Hindamine:

Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid.

Õpilase teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangutena lähtuvalt tema arengust, koolitaseme pädevusest ja õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning õpitulemustest.

Kujundavat tagasisidet antakse õpilasele vähemalt kord nädalas.

Kokkuvõttev sõnaline hindamine toimub iga trimestri lõpus. Kokkuvõttvas hinnangus kajastub, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud, tuuakse esile õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele. Õpitulemustest teavitatakse Stuudiumi vahendusel.

Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Õpilane on kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel.

Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:

1) mõistab suhtlemisel seisukohtade võimalikku erinevust, selgitab oma seisukohti, hangib vajaduse korral täiendavat teavet teistelt inimestelt;

- 2) annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegelaste käitumisele ja põhjendab seda viidetega tekstile, oma kogemusele või kehtivatele moraalinormidele;
- 3) iseloomustab tekstis kirjeldatud tegelasi plaani järgi, rühmitab neid teadaolevate tunnuste alusel;
- 4) selgitab talle mõistetavate sündmuste ajalisi ning põhjuslikke seoseid;
- 5) loeb jõukohast tundmatut teksti kõne tempos, õpitud teksti elementaarse ilmekusega;
- 6) hangib tekstist teavet õpetaja juhendamisel;
- 7) rakendab õpetaja juhendamisel temaatilise lugemise oskust, täidab endamisi lugedes sisulisi ja keelelisi ülesandeid;
- 8) taastab analüüsitud teksti sisu vastavalt püstitatud ülesandele (valikuliselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult), vajaduse korral kasutab teksti analüüsimisel ühiselt koostatud abivahendeid;
- 9) koostab pärast ühist ettevalmistust lühikese kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või referaadi kavale, tugisõnadele või sõnaühenditele toetudes;
- 10) mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle;
- 11) mõistab ja kasutab suunamisel kõnes eri suhteid (aeg, põhjus, koht, tagajärg, eesmärk jms) väljendavaid kaheosalisi liitlauseid;
- 12) tuletab sõnu õpitud liidetega; moodustab liitsõnu;
- 13) kasutab kõnes sõnade käände- ja pöördvormi, analüüsib sõnavormide koostist;
- 14) tunneb ja rakendab kirjutamisel tähekasutus- ja ortograafia reegleid, vajaduse korral abimaterjalidele toetudes või õpetaja suunamisel.

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: eesti keel LÕK	Õppeaine: eesti keel
III kooliaste	8. klass	Tundide arv: 6
Õppeaine kirjeldus		
<p>Lugemis- ja kirjutamisoskuste süvendamine toimub individuaalsete ülesannete kaudu. Kirjutamise eesmärk on saavutada võimalikult õige kiri ja rakendada kirjutamisoskust ühe operatsioonina teiste ülesannete täitmisel</p> <p>Tõuseb endamisi (vaikse) lugemise maht (kuni 2/3 tekstist), mille käigus otsitakse vastuseid küsimustele või teavet probleemi lahendamiseks.</p> <p>Lauseõpetuses on rõhuasetus lausemallist olenevalt lausetähenduse mõistmisel ning muuteharjutustel. Praktiline lauseõpetus toetub osaoskustele moodustada sõnavorme ja sõnu, mõista nende tähendust ning sõnade seost (teigusõna- ja nimisõnafraase). Konteksti lausetähenduse mõistmiseks on oluline analüüsida lausetevahelisi seoseid (kasutada lokaalse sidususe strateegiat). Eesmärgiks on anda ülevaade kõigist eesti keele lausetüüpidest.</p> <p>Tegevuse planeerimist ja enesekontrolli harjutatakse peamiselt tekstilooje ülesannete täitmisel. Tööviisidest on ülekaalus praktiline harjutamine, abivahenditest kasutatakse skeeme, tekste, teabekirjandust, internetti. Süvendatakse oskust abivahendeid valida, kasutada, abi küsida. Kogu õppeaasta jooksul kujundatakse suulist väljendusoskust ja suhtlemist ning tunnetustegevust.</p>		
Õpitulemused:	Metoodilised soovitusel, sh õpistrateegiatega rakendamine, diferentseerimise võimalused	
<p>Teema: Praktiline grammatika. Lause</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab ja kasutab õpitud lausemalle suuliselt ja kirjalikus tekstis. 	<p>Teema: Praktiline grammatika. Lause.</p> <p>Süvendatakse mõtet, et lausega saab väljendada mõtet.</p> <p>Tähelepanu lause eri liikidel, teadvustatakse, et lauseid saab liigidata:</p> <ol style="list-style-type: none"> ülesehituse järgi (lihtlauseid: laiendamata ja laiendatud lihtlause, koondlause; liitlause), väljenduse eesmärgi järgi (väit-, küsi-, hüüdlause). <p>Harjutatakse sõnade järjekorra muutmist lauses ja lausete transformeerimist, pöörates analüüsil tähelepanu lause tähenduse muutumisele.</p> <p>Harjutatakse korduvate lauseliikmete leidmist ja nende laiendamist. Lauses muudetakse ja asendatakse sidendeid, jälgides lause tähenduse muutust.</p> <p>Liitlauseid käsitletakse suhete ja suhet väljendavate lausemallide kaupa (struktuursemantiline rühmitus).</p> <p>Liitlauseid koostatakse osalausetest analoogia, küsimuste/korralduste ja skeemide abil.</p> <p>Harjutatakse osalausete ja sidendite sobitamist, sõnade valimist lausesse, lausete lõpetamist ja moodustamist sidendist lähtuvalt.</p> <p>Liitlauseid moodustatakse lihtlauseid ühendades ja sisestades, moodustatud lauseid rakendatakse kontekstis. Lausete muutmise kontekstisidusaks.</p>	

Teema: Praktiline grammatika. Sõnavara.
Õpilane:

- tunneb ära, mõistab ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;
- tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi.

Soovitav on kasutada verifitseerimisharjutusi, tuues näiteid igapäevaelust.

Otstarbekas on lausestruktuuri kujutada skemaatilisel, koostada lauseid analoogia, küsimuste/korralduste abil. Vajalik on lausete moodustamine lihtlauseid ühendades ja sisestades, kasutada moodustatud lauseid kontekstis.

Terminite osas: peamine pole nende kasutamine õpilaste aktiivses kõnes, vaid nende mõistmine.

Teema: Praktiline grammatika. Sõnavara

Sõnatähtsuse seletamisel suunatakse õpilaste tähelepanu objektide rühma tunnustele, funktsioonidele, omadustele, tunnuse tunnustele, objekti osadele.

Üldistatud kujutluse loomiseks sõnaliikidest liigitatakse eelnevalt sõnu tähenduse, muutmisviisi ja sõnade päritolu järgi. Tehakse üldistus, et sarnase tähendusega ja sarnaselt muutuvad sõnad kuuluvad ühte sõnaliiki. Seejärel antakse sõnaliigi nimetus.

Tähelepanu pööratakse samatüveliste sõnade tuletamisele ja tunnustele sõltuvalt sõnaliigist. Suunamist vajab sõnavormide ja tuletiste eristamine:

sõnavormid tähistavad sama objekti (rühma) või tunnust, samatüvelised tuletised märgivad eri objekte või tunnuseid.

Õpilased vajavad abi abstraktse tähendusega sõnade ning metafoorsete väljendite mõistmisel.

Nende kasutamiseks on vaja luua õppesituatsioone.

Tutvutakse käänamistabeliga, mida kasutatakse individuaalse abivahendina. Harjutatakse morfoloogiaküsimuste esitamist ja neile vastamist.

Soovitavad võtted tööks tabeli abil:

- käändevormide moodustamine,
- käändevormide äratundmine,
- vormide sobitamine käände nimetuse ja küsimusega,
- ühe ja sama sõna käändevormide rakendamine võimalikult paljudes sõnaühendites ja lausetes.

Vajalik on eristada morfoloogia- ja süntaksiküsimuste olemus ja funktsioon.

<p>Teema: Kirjutamine Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">• kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töödes õpetaja suunamisel;• oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali. <p>3. Keeleteadmised ja -oskused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rakendab tähestikku sõnaraamatute kasutamisel.• Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel.• Tunneb sõnaliike ning kasutab vastavaid termineid.• Tunneb käänamistabelit: käändenimetus, küsimus, sõnavormi äratundmine ja moodustamine.• Mõistab muutevorme ja grammatilisi tähendusi.	<p>Tegeldakse sõnaliigi määramisega, terminite nimetamisega, vajadusel abistavale materjalile või analoogiale toetudes.</p> <p>Otstarbekas on luua õppesituatsioon, milles aktiveerida õpitud sõnavorme.</p> <p>Selgitada praktiliste näidete varal omadussõna olulisust.</p> <p>Enam tähelepanu pööratakse omadussõnade tuletamisele, tuletatud sõnade tähendusnüansside mõistmisele ja eristamisele teistest tuletusliidetega sõnadest.</p> <p>Vajalik on suunata õpilasi suulistes ja kirjalikes kirjeldustes pöörama tähelepanu omadussõnadele, neid mõistma ja laialdasemalt oma kõnes kasutama nii tuletatud kui ka liitomadussõnu, omadussõnade võrdlusastmeid.</p> <p>Süvendatakse ja süstematiseeritakse eelnevalt õpitut tegusõnadest. Lisaks pööratakse tähelepanu tähenduselt lähedaste tegusõnade laienditele ning ühe ja sama tegusõna erinevale tähendusele.</p> <p>Harjutustes aktiveeritakse tegusõna kõiki grammatilisi kategooriaid.</p> <p>Teema: Kirjutamine</p> <p>Häälikuõpetuse ja ortograafiakursus on ülevaatlikku laadi. Harjutustega kujundatakse õigekirjavilumust, tähelepanu tuleb pöörata sõnavaravalikule, sh aktiveeritavatele võõrsõnadele.</p> <p>Vajalikud on individuaalsed ülesanded enesekontrolliharjumuste kujundamiseks ja lünkade kõrvaldamiseks.</p> <p>Õpilasi suunatakse oma oskuse probleemi märkama enne ülesande sooritamist.</p> <p>Süvendatakse õigekirja kontrollimise oskuse interneti abil (ÕS, EKI).</p> <p>Teadlikkuse tõstmiseks on otstarbekad järgmised töövõtted:</p> <ul style="list-style-type: none">• kirjutamisega kaasnev kommenteerimine,• kirjutatu põhjendamine,• ortogrammide joonimine,• ortogrammidega sõnade rühmitamine. <p>Eristamist vajavad tuletatud sõnad ja liitsõnad (<i>tallinlane, tuttmüts</i>).</p>
---	---

- Eristab liht-, koond- ja liitlauset. Moodustab ja transformeerib lauseid.
- Mõistab liitlausetega väljendatud seoseid mõistmine, kasutab neid praktikas.

4. Lugemine

Õpilane:

- loeb jõukohast teksti häälega ladusalt ja endamisi teabe hankimiseks;
- loeb jõukohast teksti endamisi sihipäraselt, häälega, mõistmiseks vajaliku selguse ja intonatsiooniga;
- täidab jõukohast teksti analüüsides ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiatega ulatuses;
- oskab esitada küsimusi teistele ja endale teksti kohta mõistmisstrateegiatega lähtuvalt ning neile küsimustele vastata;
- koostab teabe hankimiseks eesmärgist lähtuvalt küsimuste kompleksi teksti(de) kohta;
- taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil (õpetaja suunamisel): tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt, rakendades analüüsi käigus koostatud/kasutatud abivahendeid;
- iseloomustab tegelast ja tegelaserühma plaani järgi, seletab ja hindab nende käitumist;
- kirjeldab tegevusi ja sündmusi teistele arusaadavalt kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal (abiga);
- koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse või kokkuvõtte.

Kirjalike tööde kogumaht ühes õppetunnis on soovitatavalt 65-75 sõna.

4. Lugemine

Individaalsed ülesanded lugemistehnika lünkade kõrvaldamiseks.

Ladususe ja ilmekuse harjutamine.

Endamisi (vaikne) lugemine tuleb alati seostada konkreetse ülesandega, küsimusega või see peab suunama mingi probleemi lahendamiseks vajalikku teavet otsima.

Järk-järgult tõstetakse endamisi lugemise mahtu.

Teksti analüüsil selle peamõtte või allteksti mõistmiseks on vajalik oluliste sõnade selgitamine enne lugemist.

Suunatakse kasutama nii tööraamatus olevat sõnastikku kui internetti www.eki.ee.

Teabe võrdlemiseks, analüüsimiseks, kasutamiseks on vajalik õpetada seda visualiseerima – tajutaval viisil märgistama (allajoonimine, värvide kasutamine jne). Esiolgu tuleb seda teha koostöös õpetajaga. Seejärel tuleb õpetajal anda ülesandeid, kus märgistatud teavet on vaja kasutada.

Teksti kavandamisel on soovitatav kasutada korrektuurkava, korrigeerides kavapunktide/ tugisõnade järjekorda, sõnastust.

Jutustamise abivahenditeks on endiselt tugisõnad, sõnaühendid, skeemid, joonised. Järk-järgult hakatakse koostama ja kasutama ka verbaalset kava.

Eelneval ühisarutelul teadvustatakse teksti koostamise (tekstiloomel) etapid:

- eesmärk (*milleks? kellele? mida?*),
- teemakohase teabe otsimine ja valimine,
- teabe järjestamine,
- teabe sõnastamine,

	<ul style="list-style-type: none">• sisuline ja keeleline järeltöö. Järeltöö õpilase jutustusega: <ul style="list-style-type: none">• jutu täiendamine,• jutu täpsustamine,• jutu lühendamine,• keelelise väljenduse parandamine/täpsustamine. Konspekterimise käigus tehtud märkmeid on soovitatav kasutada jutustamisel, kirjalike loovtööde ja tarbekirjade koostamisel.
--	--

Õppesisu:

1. Praktiline grammatika

Süvendatakse ja süstematiseeritakse varemõpitud. Tähelepanu lausemallide aktiveerimisel, sh lausele tekstis, ning praktilisele sõnamoodustamisele. Keelelise materjali valikul harjutustesse arvestatakse teiste ainete vajadusi.

1.1 Lause

Lihtlause, koondlause, liitlause. Lause tekstis.

Lause moodustamine, muutmine, laiendamine, ühendamine.

Liht-, koond- ja liitlause eristamine, terminite kasutamine.

1.1.2 Lihtlause

Äratundmine, peamised formaalsed tunnused.

Alus, öeldis ja nende laiendid lauses. Süntaksiküsimused.

Väit-, küsi- ja käsk-, soov- ja hüüdlause, nende vastastikune transformeerimine. Sõnade järjekord lauses.

Kaastekstisidused laused: lausete sisuline ja vormiline sõltumine eelnevast lausest. Lausete muutmine kaastekstisiduseks.

Alusetu või öeldiseta laused tekstis, sh repliigid dialoogis.

Korduvad lauseliikmed ja osalaused.

Suulise kõne lausungite muutmine grammatiliselt korrektseteks lauseteks. Suuliselt esitatud teabe edastamine kirjalikult.

Suuline ja kirjalik dialoog. Dialoogi lühikese vastusrepliigi asendamine hargnenud lause või lauserühmaga ja vastupidi.

Küsimuste esitamine dialoogi repliikide sisu kohta.

Otsekõne muutmine kaudseks.

1.1.3 Koondlause

Koondlauset moodustavad ja erilaadseid tunnuseid väljendavad põhisõna rinnastavad laiendid.

Korduvad põhisõnad ja laiendid (sihitised, määrused, täiendid).

Koondlause korduvate lauseliikmete laiendid: seoste leidmine kahel tasandil (põhisõna laiend, laiendi laiend).

Koondlause tähenduse sõltumine sidesõnadest *ja, ning, ehk, ega, või, nii ... kui ka*.

Koondlausete moodustamine.

Kirjavahemärgid koondlauses.

1.1.3 Liitlause

Liitlause tähenduse ja struktuuri analüüs. Rindlause. Põimlause. Osalaused. Alus ja öeldis osalauses.

Sõnade ja sõnaühendite tähenduse seletamine liitlausega: sobitamine, suunavad küsimused osalause kohta.

Osalausetega väljendatud mõtete teadvustamine ja seoste seletamine. Küsimuste (küsilause, süntaksiküsimus) esitamine osalausete kohta.

Sidendite tähenduse mõistmine.

Liitlausetes väljendatavad suhted:

- tegevuste vastandamine (*Vend kirjutab, aga õde loeb.*);
- koht (*Sõitsin sinna, kus mind oodati.*);
- aeg: üheaegsus ja järgnevus (*Läksin õue, vihma sadas kõvasti. Läksin õue ja varsti hakkas vihma sadama.*);
- põhjus (*Ilmar kastis lilli, sest muld oli kuiv.*);
- eesmärk (*Mai võttis korvi, et aiast õunu tuua.*).

Ühe ja sama suhte väljendamine erinevate lausemallidega: erinevad sidendid, osalausete paigutus. Teabe sarnasuse/erinevuse mõistmine, lausete suunatud transformeerimine.

Liht-, koond- ja liitlausete eristamine, terminite kasutamine.

Eri lauseehitusega samasisuliste tekstide võrdlemine (sama teabe esitusviiside teadvustamine).

Koond- ja liitlausete moodustamine lihtlausetest ja vastupidi (analoogia põhjal).

Koond- ja liitlausete koostamine, transformeerimine ja rakendamine.

Lühivastuse asendamine dialoogis liitlausega ja vastupidi.

Pealause sihilist tegusõna täpsustavad sihitiskõrvallused. Sihilise tegusõna ja sihitiskõrvallause seos, küsimuse esitamine osalause kohta (*ütles mida?*), sidendid *et, kuidas, miks, kus, millal, kas, kes, mis* jne.

Otsekõne. Otsekõne väljendamine kaudselt sihitiskõrvallause abil. Isikuliste asesõnade ja tegusõna vormide kasutamine kõnes.

Pealause nimisõna täpsustavad täiendkõrvallused: põhisõna ja osalause seos, osalausete asetus, sidendid.

Lausete kasutamine dialoogis ja tekstis.

1.2. Sõnavara

1.2.1 Sõnaliigid

Teadmiste süvendamine sõnaliikidest (nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, määrsõna): morfoloogilised tunnused, küsimused, funktsioon lauses, semantilised rühmad ja nende üldistatud tähendus; terminite tundmine.

Sõnaliikide eristamine.

Samatüveliste sõnade tuletamine (*kiirustama, kiirus, kiire, kiiresti*), tähenduslik eristamine.

Tuletatud sõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses.

1.2.2 Nimisõna

Nimi ja nimetus, liigi ja alaliigi nimetus. Nimede ja nimetuste õigekiri, suur ja väike algustäht.

Tuletised ja liitsõnad.

Nimisõna morfoloogilised tunnused ja süntaktiline funktsioon (alus, põhisõna, laiend).

Nimisõna sõnaühendis, laiendi leksikaalne ja vormiline sõltumine põhisõnast. Morfoloogia- ja süntaksiküsimus.

Aluse seos öeldisega.

Nimisõna käänamine.

Tutvumine käänamistabeliga: käänete nimetused ja küsimused.

Sama käändevormi erinevad grammatilised tähendused.

Ühe ja sama sõna vormide kasutamine erinevates funktsioonides, rakendamine sõnaühendites, lausetes ja kontekstis.

Laiendi käändevormide moodustamine sõltuvalt põhisõnavormist.

Mitmuse tunnuse valimine ja õigekiri.

Nimisõnade tuletamine

Nimisõnade tuletamine, tuletusliited: *-ur, -ar, -nna*. Tuletatud sõnade tähendus.

Samatüveliste sõnade tuletamine ja tähenduse eristamine, sõnade rühmitamine tuletusliidete tähenduse alusel.

Tuletatud sõnadest käändevormide moodustamine, nende kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Moodustatud sõnade tähenduse suunatud võrdlemine üldistusastmest lähtudes (rühmad, allrühmad, rühmitusalused).

Varemõpitud liidetega tuletiste kasutamine kõnes.

1.2.3 Omadussõna

Esemete, olendite, nähtuste tunnused ja omadused ning nende väljendamine omadussõnade abil.

Omadussõna süntaktiline funktsioon (*täiend – punane pall, öeldistäide – pall on punane*).

Mitu omadussõna põhisõna laienditena.

Omadussõna käänamine koos nimisõnaga.

Võrdlusastmed.

Liitomadussõnade õigekiri.

Omadussõna tuletamine: tuletusliited: *-ne, -lik, -line, -tu, -jas, -kas, eba-, mitte-*.

Tuletatud sõnade rühmitamine tuletusliidete tähenduse alusel, muutmine ning kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Omadussõnade kasutamine objekti osade kirjeldamisel, tegevussteenide konkretiseerimisel.

1.2.4 Arvsõna

Põhi- ja järgarvsõnad, nende muutevormid.

Järgarvsõnade tuletamine.

Rooma numbrid (I-XXX).

Arvsõna muutevormide kasutamine sõnaühendis ja lauses. Arvsõnade õigekiri.

1.2.5 Määrsõna

Määrsõna tunnused, tähendusrühmad.

Määrsõna sõnaühendis (tegevuse tunnus) ja lauses.

Määrsõnade tuletamine: tuletusliited: *-sti, -lt, -ti/di*.

Samatüveliste omadus- ja määrsõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses (tegevuse või objekti iseloomustamine).

1.2.6 Tegusõna

Tegusõna semantilised (tegevuse/seisundi väljendamine) ja formaalsed tunnused. Esemete, olendite ja nähtuste tegevust või seisundit väljendavad sõnad.

Tegusõna lauses, tegusõna laiendid.

Samasse tähendusrühma kuuluvad tegusõnad, nende valimine väljendatava teabe konkretiseerimiseks ja sõnakorduste ärahoidmiseks.

Samatüvelised tegusõnad (*kiirustama, kiirendama*).

Laiendite leksikaalne ja vormiline valimine sõltuvalt tegusõna tähendusest (*riietab poega esinemiseks, riietub esinemiseks*).

Tegusõnade mitmetähenduslikkus, laiendite valimine ja kasutamine sõltuvalt kaastekstist (*Aeg möödus lennates. Buss möödus majast.*)

Tegusõna grammatilised kategooriad: pöörded (ja isikulised asesõnad), arv, aeg, kõne, tegumood, kõneviis.

Lause tähenduse sõltumine tegusõna grammatilistest kategooriatest. Muuteoperatsioonid.

Tegusõna vormide aktiveerimine.

Ühendteigusõna, selle kasutamine lauses.

Ülevaade kesksõnadest ja nende grammatilisest tähendusest. Kesksõnad täiendi funktsioonis: olendi või objekti tunnuste väljendamine.

Kesksõnade moodustamine analoogia alusel ning rakendamine sõnaühendis ja lauses. Tegusõna asendamine kesksõnaga (*käisid – oled/olid käinud*), kontekstisidusate lausete moodustamine.

1.2.7 Liitsõna

Liitsõnade semantilised rühmad, sõnaühendi muutmine liitsõnaks, tähenduse muutumine.

Tuletusliited liitsõnades, sõnatähenduse mõistmine.

Liitsõnade moodustamine: tuletised liitsõna komponendina.

Liitsõnade õigekiri.

1.2.8 Võõrsõna

Õppeainetes kasutatavate võõrsõnade mõistmine.

2. Kirjutamine

2.1 Foneemianalüüs ja õigekiri

Veaohtlikud häälikud sõnas. Veaohtlike häälikute õigekiri.

Võõrhäälikud ja tähed. Võõrsõnad: hääldus, õigekiri.

Võõrsõnade, võõrapäraste ja keeruliste kohanimede õigekiri. Õigekirja kontrollimine interneti abil. *k, p, t* ja *g, b, d* heliliste häälikute kõrval.

Järgsilpide sulghäälikute, liitsõnade ja liidete õigekiri.

Kaashäälikuühend: liitsõnade liitumiskohal, liidetega sõnades sõna tüve ja liidete piiril.

Liited *-ki ja -gi*, liidetega sõnade tähendus ja õigekiri.

Oma õigekirjaoskuse ja selle kontrollimise võimaluste teadvustamine.

3. Keeleteadmised ja -oskused

Tähestiku rakendamine sõnaraamatute kasutamisel.

Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel.

Sõnaliikide tundmine ja vastavate terminite kasutamine.

Käänamistabeli tundmine: käändenimetuse, küsimuse, sõnavormi äratundmine ja moodustamine.

Muutevormide ja grammatiliste tähenduste mõistmine.

Liht-, koond- ja liitlausete eristamine. Lausete moodustamine ja transformeerimine.

Liitlausetega väljendatud seoste mõistmine, lausete praktiline kasutamine.

4. Lugemine

4.1 Lugemistehnika

Tutvumine mõne õpetaja poolt soovitatud Eesti kirjaniku ja tema teosega.

Sisult ja keeleliselt jõukohase teksti ladus häälega lugemine kõne tempos.

Sihipärane endamisi lugemine (kuni 2/3 materjalist).

Eelnevale analüüsile toetuva ilmeka (kõne tempos) lugemise harjutamine.

Tooni ja tempo muutmine õpetaja näidise, selgituste ja korralduste alusel.

4.2 Orienteerumine tekstis

Tundmatute sõnade leidmine esmasel või korduval lugemisel, nende tähenduse selgitamine.

Tähenduste täpsustamist vajavate sõnade leidmine iseseisval lugemisel.

Autorite sõnavara võrdlemine samateemalistes tekstides.

Võrdluste ja metafooride leidmine, selgitamine ja kasutamine suunamisel.

Inimest iseloomustavate sõnade tähenduse täpsustamine ja aktiveerimine

Teksti analüüs

Teksti mõistmisstrateegiate teadvustamine: küsimuse/korralduse eesmärgi (lause tähendus, lausete seostamine,

puuduva teabe tuletamine, väljendusvahendid, kokkuvõte) mõistmine.

Küsimusele vastamiseks/korralduse täitmiseks sobiva toimingute teadvustamine (valiklugemine, temaatiline lugemine, meenutamine).

Õpetaja koostatud küsimuste/korralduste rühmitamine mõistmisstrateegiatest lähtuvalt.

Küsimuste/ülesannete suunatud sõnastamine strateegiate kaupa ja neile vastamine.

Tekstis esitatud ütluste psühholoogilise struktuuri (hoiakud/motiivid, eesmärk, strateegia) teadvustamine õpetaja suunamisel (*miks? milleks? kuidas?*).

Vastusrepliigi seostamine eelnevaga (nõustumine või mittenõustumine, täiendava teabe taotlemine jne).

Suhtlemist kirjeldavate sõnade tähenduse mõistmine ütluse suunatud analüüsi kaudu.

Arutelud kasutatud repliikide sobivuse ja tulemuslikkuse üle.

Küsimuste esitamine kaaslastele. Küsimuste esitamine endale ja neile vastamine.

Kaaslaste küsimuste ja vastuste sobivuse hindamine, abistav täiendamine.

Nõustumine enam kui ühe tuletatud seletusega.

Teabe märgistamine tekstis

Tegelaste ja tegelasrühmade käitumise võrdlemine. Käitumise otstarbekuse ja moraalinõuetele vastavuse hindamine (individuaalne ja rühmakäitumine) ühe või mitme samateemalise teksti põhjal, antud hinnangu põhjendamine.

Käitumist mõjutavate ajalooliste, ühiskondlike ja looduslooliste tingimuste teadvustamine.

Kirjeldatud ajaloolise tausta võrdlemine tänapäevaga (tingimused, arenguetapid kirjeldatud sündmustest tänapäevani).

Kirjeldatud tegevuste seostamine looduskirjeldustega.

Looduskirjelduste analüüs. Objekti või nähtuse oluliste, iseloomulike ja individuaalsete tunnuste/omaduste eristamine. Objekti või sündmuse/stseeni valikuline konkretiseerimine ja üldistamine.

Teksti peamõtte sõnastamine.

Peamõtet väljendava või peamõttele/alltekstile viitava lõigu (lause) leidmine tekstist; lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine ja selle täpsustamine, võrdlemine autoritektiga, sõnastuse põhjendamine tekstile viidates.

Peamõtte seostamine õpilaste käitumise ja kogemustega.

Teksti kavastamine.

Liht-, liit- ja jooniskava ühine koostamine ning kasutamine jutustamisel.

4.3 Eneseväljendus (jutustamine)

Kasutatavad jutustamise liigid: temaatiline jutustamine (sh tekstilähedane temaatiline jutustamine), kokkuvõtlik jutustamine, tegelaste ja tegelasrühmade iseloomustamine, jutustamine tegelase või tegelasrühma nimel, teksti laiendamine.

Looduskirjelduste sõnastamine igapäevasõnavara kasutades.

Enda või kaaslaste jutustatud info kirjalik väljendamine.

Erineva sisuga tekstide võrdlemine ja koostamine loetud teabe või õpilase kogemuse põhjal.

Märkmete tegemine ja nende kasutamine jutustamisel või ülesannete täitmisel.

Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi.

Kirjaliku teksti koostamine

Tekstilähedane ja kokkuvõtlik ümberjutustus koos hinnanguga sündmustele, tegelastele jne.

Kirjeldus loodusloolise või geograafilise materjali põhjal.

Sisuliste märkmete tegemine ja nende kasutamine kirjaliku jutu koostamisel.

Kirjandi kirjutamine praktilise tegevuse, õppekäigu vm teemal.

Tööprotsessi või selle osa kirjeldamine.

Konspekterimine

Teabe otsimine ja märgistamine: sõnade, sõnaosade, lauseosade ja/või lausete markeerimine.

Lühendite, sümbolite, emotikonide, joonimise, markerite vm kasutamine teksti lugemise käigus olulise teabe tähistamiseks.

<p>Märkmete tegemine teabeteksti põhjal, nende hilisem kasutamine teabe taastamisel, küsimustele vastamisel, ülesannete sooritamisel.</p>	
Mõisted:	
<p>häälik, häälikurühmad, täis- ja kaashäälikuühend, täht, tähestik, võõrhäälikud ja -tähed; sõna, liitsõna, sõnaühend, võõrsõna, sõnade tuletamine, tuletusliited; sõna algvorm, sõnatüvi, sõna lõpp, ainsus ja mitmus, mitmuse tunnus, sõna muutevorm, käänded</p> <p>sõnaliigid: nimi-, omadus-, tegu-(sh <i>ma-</i>, <i>da</i> tegevusnimi, <i>nud-</i>, <i>tud-</i> kesksõna), arv- (sh põhi- ja järgarvsõna) ja määrsõna, omadussõnade võrdlusastmed, Rooma numbrid, tegusõna pöördelised vormid, ainsus ja mitmus, olevik ja minevik (liht-, täis- ja enneminevik), jaatav ja eitav kõne, kõneviisid; isikuline ja umbisikuline tegumood, ühend- ja väljendteigusõna, kesksõnad: <i>v-</i>, <i>tav-</i>, <i>nud-</i> ja <i>tud-</i> kesksõna;</p> <p>nimi ja nimetus;</p> <p>lause, lauseliigid: liht-, koond- ja liitlause, kirjavahemärgid, sidesõna, osalause, täiendkõrvallause, liht-, koond- ja liitlause; väit-, küsi- ja käsk-, soov- ja hüüdlause; alus ja öeldis;</p> <p>kirjeldus, kirjeldamine, kava, tegelane, peamõte, teema, folkloor, rahvaluule, teabetekst - kuulutus, elulookirjeldus, tarbetekst – avaldus, seletuskiri, reklaam.</p>	
Kooli väärtuste arendamine:	
<p>Õpilane hoiab oma tervist, osaleb aktiivselt ja vastavalt võimetele võimlemistundides, veedab vahetundides ja vabal ajal aega liikudes (<i>tervis</i>).</p> <p>Õpilane tunneb ennast koolis turvaliselt ja koduselt (<i>tervis</i>)</p> <p>Õpilane osaleb kõikidel ja on omal soovil osaline kõikides kooli poolt korraldatavatel üritustel, väljasõitudel (<i>loovus, ettevõtlikus, koostöö</i>).</p> <p>Õpilast kaasatakse kõikidesse õppetundides toimuvatesse ühistegevustesse, rühmatöösse (<i>koostöö</i>).</p> <p>Õpilane on osa oma koolist, ta hoolitseb selle heakorra eest nii sees kui ka väljas vastavalt oma võimetele (<i>keskkonnahoid</i>).</p>	
Lõiming	Hindamine:
<p>Vertikaalne lõiming õppeaine sees.</p> <p>Horisontaalne lõiming 8. klassis õpitavate ainete vahel.</p> <p>Kõik õppeained: arusaamine suulistest korraldustest ja tööjuhustest, oskus esitada küsimusi ja vastata küsimustele, analüüsisiskus.</p> <p>Eesti keel, joonistamine: vaatab ja kirjeldab, analüüsib pilti.</p> <p>Loodusõpetus ja inimeseõpetus: vastava sisuga tekstide lugemine ja analüüsimine, orienteerumine ajas, ruumis asjades, loodusobjektides ja -nähtustes, tunnetes.</p> <p>Matemaatika: eristab, võrdleb, rühmitab, kirjeldab kujundeid, sõnastab, selgitab, mõistab teksti.</p> <p>Matemaatika ja ajalugu: arvsõnade, numbrite ja aastaarvude kirjutamine, nende õigete muutevormide kasutamine ja põhisõnaga ühildamine eelkõige suulises tekstis.</p> <p>Tööõpetus – oskus suhelda, korraldada ühistegevust, küsida abi, anda nõu, lugeda ja aru</p>	<p>Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid.</p> <p>Õpilase teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangutena lähtuvalt tema arengust, koolitaseme pädevusest ja õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning õpitulemustest.</p> <p>Kujundavat tagasisidet antakse õpilasele vähemalt kord nädalas.</p> <p>Kokkuvõttev sõnaline hindamine toimub iga trimestri lõpus. Kokkuvõttvas hinnangus kajastub, kui võrd taotletud õpitulemused on saavutatud, tuuakse esile õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele. Õpitulemustest teavitatakse e-Stuudiumi vahendusel.</p>

<p>saada tööjuhise, kavandada ja sooritada oma tööd plaani järgi, seda kontrollida. Muusikaõpetus: laulud ja mängud, kuulamisoskuse arendamine, laulutekstide analüüs. Kunstiõpetus – illustratsioonide jõukohane analüüs, kirjeldamisoskus. Arvutiõpetus: täidab õpetaja poolt esitatud lihtsamat tegevusjuhust, oskab vähesel juhendamisel või iseseisvalt kasutada otsingumootoreid ning leida vajalikku informatsiooni (eki.ee, sõnaveeb) Iseseisva õppimise päevad.</p>	<p>Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima. Õpilane on kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud.</p>
--	--

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:

- 1) hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraalinõuetele vastavust tavaolukorras, iseloomustab plaani järgi tegelasi ja tegelaskoostumisi ning nende käitumist;
- 2) märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust, reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ja vastandlikele seisukohtadele;
- 3) analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi;
- 4) kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid;
- 5) tutvustab kaaslastele ühte loetud raamatut;
- 6) loeb ja analüüsib jõukohast teksti ning täidab ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiate ulatuses;
- 7) esitab küsimusi teksti kohta mõistmisstrateegiatest lähtuvalt;
- 8) märgistab suunamisel olulist teavet väljendavaid teabeüksusi tekstis, teeb märkmeid tekstide põhjal;
- 9) taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil: tekstilähedasel, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt; vajaduse korral rakendab tuttavaid abivahendeid;
- 10) kirjeldab abiga tegevusi ja sündmusi oma kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal;
- 11) koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või referaadi;
- 12) koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise järgi;
- 13) tunneb ära ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;
- 14) tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi;
- 15) kasutab õpitud lausemalle suuliselt ja kirjalikus tekstis;
- 16) kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töödes, oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali.

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: eesti keel	Õppeaine: eesti keel
III kooliaste	8. klass	Tundide arv: 6
Õppeaine kirjeldus		
<p>Lugemis- ja kirjutamisoskuste süvendamine toimub individuaalsete ülesannete kaudu. Kirjutamise eesmärk on saavutada võimalikult õige kiri ja rakendada kirjutamisoskust ühe operatsioonina teiste ülesannete täitmisel</p> <p>Tõuseb endamisi (vaikse) lugemise maht (kuni 2/3 tekstist), mille käigus otsitakse vastuseid küsimustele või teavet probleemi lahendamiseks.</p> <p>Lauseõpetuses on rõhuasetus lausemallist olenevalt lausetähenduse mõistmisel ning muuteharjutustel. Praktiline lauseõpetus toetub osaoskustele moodustada sõnavorme ja sõnu, mõista nende tähendust ning sõnade seost (teigusõna- ja nimisõnafraase). Konteksti lausetähenduse mõistmiseks on oluline analüüsida lausetevahelisi seoseid (kasutada lokaalse sidususe strateegiat). Eesmärgiks on anda ülevaade kõigist eesti keele lausetüüpidest.</p> <p>Tegevuse planeerimist ja enesekontrolli harjutatakse peamiselt tekstilooje ülesannete täitmisel. Tööviisidest on ülekaalus praktiline harjutamine, abivahenditest kasutatakse skeeme, tekste, teabekirjandust, interneti. Süvendatakse oskust abivahendeid valida, kasutada, abi küsida. Kogu õppeaasta jooksul kujundatakse suulist väljendusoskust ja suhtlemist ning tunnetustegevust.</p>		
Õpitulemused:	Metoodilised soovitus, sh õpistrateegiatega rakendamine, diferentseerimise võimalused	
<p>Teema: Praktiline grammatika. Lause</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab ja kasutab õpitud lausemalle suuliselt ja kirjalikus tekstis. 	<p>Teema: Praktiline grammatika. Lause.</p> <p>Süvendatakse mõtet, et lausega saab väljendada mõtet.</p> <p>Tähelepanu lause eri liikidel, teadvustatakse, et lauseid saab liigidata:</p> <ol style="list-style-type: none"> ülesehituse järgi (lihtlauseid: laiendamata ja laiendatud lihtlause, koondlause; liitlause), väljenduse eesmärgi järgi (väit-, küsi-, hüüdlause). <p>Harjutatakse sõnade järjekorra muutmist lauses ja lausete transformeerimist, pöörates analüüsil tähelepanu lause tähenduse muutumisele.</p> <p>Harjutatakse korduvate lauseliikmete leidmist ja nende laiendamist. Lauses muudetakse ja asendatakse sidendeid, jälgides lause tähenduse muutust.</p> <p>Liitlauseid käsitletakse suhete ja suhet väljendavate lausemallide kaupa (struktuursemantiline rühmitus).</p> <p>Liitlauseid koostatakse osalausetest analoogia, küsimuste/korralduste ja skeemide abil.</p> <p>Harjutatakse osalausete ja sidendite sobitamist, sõnade valimist lausesse, lausete lõpetamist ja moodustamist sidendist lähtuvalt.</p> <p>Liitlauseid moodustatakse lihtlauseid ühendades ja sisestades, moodustatud lauseid rakendatakse kontekstis. Lausete muutmise kontekstisidusaks.</p>	

Teema: Praktiline grammatika. Sõnavara.
Õpilane:

- tunneb ära, mõistab ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;
- tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi.

Soovitav on kasutada verifitseerimisharjutusi, tuues näiteid igapäevaelust.

Otstarbekas on lausestruktuuri kujutada skemaatilisel, koostada lauseid analoogia, küsimuste/korralduste abil. Vajalik on lausete moodustamine lihtlauseid ühendades ja sisestades, kasutada moodustatud lauseid kontekstis.

Terminite osas: peamine pole nende kasutamine õpilaste aktiivses kõnes, vaid nende mõistmine.

Teema: Praktiline grammatika. Sõnavara

Sõnatähtsuse seletamisel suunatakse õpilaste tähelepanu objektide rühma tunnustele, funktsioonidele, omadustele, tunnuse tunnustele, objekti osadele.

Üldistatud kujutluse loomiseks sõnaliikidest liigitatakse eelnevalt sõnu tähenduse, muutmisviisi ja sõnade päritolu järgi. Tehakse üldistus, et sarnase tähendusega ja sarnaselt muutuvad sõnad kuuluvad ühte sõnaliiki. Seejärel antakse sõnaliigi nimetus.

Tähelepanu pööratakse samatüveliste sõnade tuletamisele ja tunnustele sõltuvalt sõnaliigist.

Suunamist vajab sõnavormide ja tuletiste eristamine:

sõnavormid tähistavad sama objekti (rühma) või tunnust,

samatüvelised tuletised märgivad eri objekte või tunnuseid.

Õpilased vajavad abi abstraktse tähendusega sõnade ning metafoorsete väljendite mõistmisel.

Nende kasutamiseks on vaja luua õppesituatsioone.

Tutvutakse käänamistabeliga, mida kasutatakse individuaalse abivahendina. Harjutatakse morfoloogiaküsimuste esitamist ja neile vastamist.

Soovitavad võtted tööks tabeli abil:

- käändevormide moodustamine,
- käändevormide äratundmine,
- vormide sobitamine käände nimetuse ja küsimusega,
- ühe ja sama sõna käändevormide rakendamine võimalikult paljudes sõnaühendites ja lausetes.

Vajalik on eristada morfoloogia- ja süntaksiküsimuste olemus ja funktsioon.

<p>Teema: Kirjutamine Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">• kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töodes õpetaja suunamisel;• oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali. <p>3. Keeleteadmised ja -oskused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rakendab tähestikku sõnaraamatute kasutamisel.• Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel.• Tunneb sõnaliike ning kasutab vastavaid termineid.• Tunneb käänamistabelit: käändenimetus, küsimus, sõnavormi äratundmine ja moodustamine.• Mõistab muutevorme ja grammatilisi tähendusi.	<p>Tegeldakse sõnaliigi määramisega, terminite nimetamisega, vajadusel abistavale materjalile või analoogiale toetudes.</p> <p>Otstarbekas on luua õppesituatsioon, milles aktiveerida õpitud sõnavorme.</p> <p>Selgitada praktiliste näidete varal omadussõna olulisust.</p> <p>Enam tähelepanu pööratakse omadussõnade tuletamisele, tuletatud sõnade tähendusnüansside mõistmisele ja eristamisele teistest tuletusliidetega sõnadest.</p> <p>Vajalik on suunata õpilasi suulistes ja kirjalikes kirjeldustes pöörama tähelepanu omadussõnadele, neid mõistma ja laialdasemalt oma kõnes kasutama nii tuletatud kui ka liitomadussõnu, omadussõnade võrdlusastmeid.</p> <p>Süvendatakse ja süstematiseeritakse eelnevalt õpitut tegusõnadest. Lisaks pööratakse tähelepanu tähenduselt lähedaste tegusõnade laienditele ning ühe ja sama tegusõna erinevale tähendusele.</p> <p>Harjutustes aktiveeritakse tegusõna kõiki grammatilisi kategooriaid.</p> <p>Teema: Kirjutamine</p> <p>Häälikuõpetuse ja ortograafiakursus on ülevaatlikku laadi. Harjutustega kujundatakse õigekirjavilumust, tähelepanu tuleb pöörata sõnavaravalikule, sh aktiveeritavatele võõrsõnadele.</p> <p>Vajalikud on individuaalsed ülesanded enesekontrolliharjumuste kujundamiseks ja lünkade kõrvaldamiseks.</p> <p>Õpilasi suunatakse oma oskuse probleemi märkama enne ülesande sooritamist.</p> <p>Süvendatakse õigekirja kontrollimise oskuse interneti abil (ÕS, EKI).</p> <p>Teadlikkuse tõstmiseks on otstarbekad järgmised töövõtted:</p> <ul style="list-style-type: none">• kirjutamisega kaasnev kommenteerimine,• kirjutatu põhjendamine,• ortogrammide joonimine,• ortogrammidega sõnade rühmitamine. <p>Eristamist vajavad tuletatud sõnad ja liitsõnad (<i>tallinlane, tuttmüts</i>).</p>
---	---

- Eristab liht-, koond- ja liitlauset. Moodustab ja transformeerib lauseid.
- Mõistab liitlausetega väljendatud seoseid mõistmine, kasutab neid praktikas.

4. Lugemine

Õpilane:

- loeb jõukohast teksti häälega ladusalt ja endamisi teabe hankimiseks;
- loeb jõukohast teksti endamisi sihipäraselt, häälega, mõistmiseks vajaliku selguse ja intonatsiooniga;
- täidab jõukohast teksti analüüsides ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiate ulatuses;
- oskab esitada küsimusi teistele ja endale teksti kohta mõistmisstrateegiatest lähtuvalt ning neile küsimustele vastata;
- koostab teabe hankimiseks eesmärgist lähtuvalt küsimuste kompleksi teksti(de) kohta;
- taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil (õpetaja suunamisel): tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt, rakendades analüüsi käigus koostatud/kasutatud abivahendeid;
- iseloomustab tegelast ja tegelasrühma plaani järgi, seletab ja hindab nende käitumist;
- kirjeldab tegevusi ja sündmusi teistele arusaadavalt kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal (abiga);
- koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse või kokkuvõtte.

Kirjalike tööde kogumaht ühes õppetunnis on soovitatavalt 65-75 sõna.

4. Lugemine

Individaalsed ülesanded lugemistehnika lünkade kõrvaldamiseks.

Ladususe ja ilmekuse harjutamine.

Endamisi (vaikne) lugemine tuleb alati seostada konkreetse ülesandega, küsimusega või see peab suunama mingi probleemi lahendamiseks vajalikku teavet otsima.

Järk-järgult tõstetakse endamisi lugemise mahtu.

Teksti analüüsil selle peamõtte või allteksti mõistmiseks on vajalik oluliste sõnade selgitamine enne lugemist.

Suunatakse kasutama nii tööraamatus olevat sõnastikku kui internetti www.eki.ee.

Teabe võrdlemiseks, analüüsimiseks, kasutamiseks on vajalik õpetada seda visualiseerima – tajutaval viisil märgistama (allajoonimine, värvide kasutamine jne). Esiolgu tuleb seda teha koostöös õpetajaga. Seejärel tuleb õpetajal anda ülesandeid, kus märgistatud teavet on vaja kasutada.

Teksti kavandamisel on soovitatav kasutada korrektuurkava, korrigeerides kavapunktide/ tugisõnade järjekorda, sõnastust.

Jutustamise abivahenditeks on endiselt tugisõnad, sõnaühendid, skeemid, joonised. Järk-järgult hakatakse koostama ja kasutama ka verbaalset kava.

Eelneval ühisarutelul teadvustatakse teksti koostamise (tekstiloomel) etapid:

- eesmärk (*milleks? kellele? mida?*),
- teemakohase teabe otsimine ja valimine,
- teabe järjestamine,
- teabe sõnastamine,

	<ul style="list-style-type: none">• sisuline ja keeleline järeltöö. Järeltöö õpilase jutustusega: <ul style="list-style-type: none">• jutu täiendamine,• jutu täpsustamine,• jutu lühendamine,• keelelise väljenduse parandamine/täpsustamine. Konspekterimise käigus tehtud märkmeid on soovitatav kasutada jutustamisel, kirjalike loovtööde ja tarbekirjade koostamisel.
--	--

Õppesisu:

1. Praktiline grammatika

Süvendatakse ja süstematiseeritakse varemõpitud. Tähelepanu lausemallide aktiveerimisel, sh lausele tekstis, ning praktilisele sõnamoodustamisele. Keelelise materjali valikul harjutustesse arvestatakse teiste ainete vajadusi.

1.1 Lause

Lihtlause, koondlause, liitlause. Lause tekstis.

Lause moodustamine, muutmine, laiendamine, ühendamine.

Liht-, koond- ja liitlause eristamine, terminite kasutamine.

1.1.2 Lihtlause

Äratundmine, peamised formaalsed tunnused.

Alus, öeldis ja nende laiendid lauses. Süntaksiküsimused.

Väit-, küsi- ja käsk-, soov- ja hüüdlause, nende vastastikune transformeerimine. Sõnade järjekord lauses.

Kaastekstisidused laused: lausete sisuline ja vormiline sõltumine eelnevast lausest. Lausete muutmine kaastekstisiduseks.

Alusetu või öeldiseta laused tekstis, sh repliigid dialoogis.

Korduvad lauseliikmed ja osalaused.

Suulise kõne lausungite muutmine grammatiliselt korrektseteks lauseteks. Suuliselt esitatud teabe edastamine kirjalikult.

Suuline ja kirjalik dialoog. Dialoogi lühikese vastusrepliigi asendamine hargnenud lause või lauserühmaga ja vastupidi.

Küsimuste esitamine dialoogi repliikide sisu kohta.

Otsekõne muutmine kaudseks.

1.1.3 Koondlause

Koondlauset moodustavad ja erilaadseid tunnuseid väljendavad põhisõna rinnastavad laiendid.

Korduvad põhisõnad ja laiendid (sihitised, määrused, täiendid).

Koondlause korduvate lauseliikmete laiendid: seoste leidmine kahel tasandil (põhisõna laiend, laiendi laiend).

Koondlause tähenduse sõltumine sidesõnadest *ja, ning, ehk, ega, või, nii ... kui ka*.

Koondlausete moodustamine.

Kirjavahemärgid koondlauses.

1.1.3 Liitlause

Liitlause tähenduse ja struktuuri analüüs. Rindlause. Põimlause. Osalaused. Alus ja öeldis osalauses.

Sõnade ja sõnaühendite tähenduse seletamine liitlausega: sobitamine, suunavad küsimused osalause kohta.

Osalausetega väljendatud mõtete teadvustamine ja seoste seletamine. Küsimuste (küsilause, süntaksiküsimus) esitamine osalausete kohta.

Sidendite tähenduse mõistmine.

Liitlausetes väljendatavad suhted:

- tegevuste vastandamine (*Vend kirjutab, aga õde loeb.*);
- koht (*Sõitsin sinna, kus mind oodati.*);
- aeg: üheaegsus ja järgnevus (*Läksin õue, vihma sadas kõvasti. Läksin õue ja varsti hakkas vihma sadama.*);
- põhjus (*Ilmar kastis lilli, sest muld oli kuiv.*);
- eesmärk (*Mai võttis korvi, et aiast õunu tuua.*).

Ühe ja sama suhte väljendamine erinevate lausemallidega: erinevad sidendid, osalausete paigutus. Teabe sarnasuse/erinevuse mõistmine, lausete suunatud transformeerimine.

Liht-, koond- ja liitlausete eristamine, terminite kasutamine.

Eri lauseehitusega samasisuliste tekstide võrdlemine (sama teabe esitusviiside teadvustamine).

Koond- ja liitlausete moodustamine lihtlausetest ja vastupidi (analoogia põhjal).

Koond- ja liitlausete koostamine, transformeerimine ja rakendamine.

Lühivastuse asendamine dialoogis liitlausega ja vastupidi.

Pealause sihilist tegusõna täpsustavad sihitiskõrvallused. Sihilise tegusõna ja sihitiskõrvalluse seos, küsimuse esitamine osalause kohta (*ütles mida?*), sidendid *et, kuidas, miks, kus, millal, kas, kes, mis* jne.

Otskõne. Otskõne väljendamine kaudselt sihitiskõrvalluse abil. Isikuliste asesõnade ja tegusõna vormide kasutamine kõnes.

Pealause nimisõna täpsustavad täiendkõrvallused: põhisõna ja osalause seos, osalausete asetus, sidendid.

Lausete kasutamine dialoogis ja tekstis.

1.2. Sõnavara

1.2.1 Sõnaliigid

Teadmiste süvendamine sõnaliikidest (nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, määrsõna): morfoloogilised tunnused, küsimused, funktsioon lauses, semantilised rühmad ja nende üldistatud tähendus; terminite tundmine.

Sõnaliikide eristamine.

Samatüveliste sõnade tuletamine (*kiirustama, kiirus, kiire, kiiresti*), tähenduslik eristamine.

Tuletatud sõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses.

1.2.2 Nimisõna

Nimi ja nimetus, liigi ja alaliigi nimetus. Nimede ja nimetuste õigekiri, suur ja väike algustäht.

Tuletised ja liitsõnad.

Nimisõna morfoloogilised tunnused ja süntaktiline funktsioon (alus, põhisõna, laiend).

Nimisõna sõnaühendis, laiendi leksikaalne ja vormiline sõltumine põhisõnast. Morfologia- ja süntaksiküsimus.

Aluse seos öeldisega.

Nimisõna käänamine.

Tutvumine käänamistabeliga: käänete nimetused ja küsimused.

Sama käändevormi erinevad grammatilised tähendused.

Ühe ja sama sõna vormide kasutamine erinevates funktsioonides, rakendamine sõnaühendites, lausetes ja kontekstis.

Laiendi käändevormide moodustamine sõltuvalt põhisõnavormist.

Mitmuse tunnuse valimine ja õigekiri.

Nimisõnade tuletamine

Nimisõnade tuletamine, tuletusliited: *-ur, -ar, -nna*. Tuletatud sõnade tähendus.

Samatüveliste sõnade tuletamine ja tähenduse eristamine, sõnade rühmitamine tuletusliidete tähenduse alusel.

Tuletatud sõnadest käändevormide moodustamine, nende kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Moodustatud sõnade tähenduse suunatud võrdlemine üldistusastmest lähtudes (rühmad, allrühmad, rühmitusalused).

Varemõpitud liidetega tuletiste kasutamine kõnes.

1.2.3 Omadussõna

Esemete, olendite, nähtuste tunnused ja omadused ning nende väljendamine omadussõnade abil.

Omadussõna süntaktiline funktsioon (*täiend – punane pall, öeldistäide – pall on punane*).

Mitu omadussõna põhisõna laienditena.

Omadussõna käänamine koos nimisõnaga.

Võrdlusastmed.

Liitomadussõnade õigekiri.

Omadussõna tuletamine: tuletusliited: *-ne, -lik, -line, -tu, -jas, -kas, eba-, mitte-*.

Tuletatud sõnade rühmitamine tuletusliidete tähenduse alusel, muutmine ning kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Omadussõnade kasutamine objekti osade kirjeldamisel, tegevussteenide konkretiseerimisel.

1.2.4 Arvsõna

Põhi- ja järgarvsõnad, nende muutevormid.

Järgarvsõnade tuletamine.

Rooma numbrid (I-XXX).

Arvsõna muutevormide kasutamine sõnaühendis ja lauses. Arvsõnade õigekiri.

1.2.5 Määrsõna

Määrsõna tunnused, tähendusrühmad.

Määrsõna sõnaühendis (tegevuse tunnus) ja lauses.

Määrsõnade tuletamine: tuletusliited: *-sti, -lt, -ti/di*.

Samatüveliste omadus- ja määrsõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses (tegevuse või objekti iseloomustamine).

1.2.6 Tegusõna

Tegusõna semantilised (tegevuse/seisundi väljendamine) ja formaalsed tunnused. Esemete, olendite ja nähtuste tegevust või seisundit väljendavad sõnad.

Tegusõna lauses, tegusõna laiendid.

Samasse tähendusrühma kuuluvad tegusõnad, nende valimine väljendatava teabe konkretiseerimiseks ja sõnakorduste ärahoidmiseks.

Samatüvelised tegusõnad (*kiirustama, kiirendama*).

Laiendite leksikaalne ja vormiline valimine sõltuvalt tegusõna tähendusest (*riietab poega esinemiseks, riietub esinemiseks*).

Tegusõnade mitmetähenduslikkus, laiendite valimine ja kasutamine sõltuvalt kaastekstist (*Aeg möödus lennates. Buss möödus majast.*)

Tegusõna grammatilised kategooriad: pöörded (ja isikulised asesõnad), arv, aeg, kõne, tegumood, kõneviis.

Lause tähenduse sõltumine tegusõna grammatilistest kategooriatest. Muuteoperatsioonid.

Tegusõna vormide aktiveerimine.

Ühendteigusõna, selle kasutamine lauses.

Ülevaade kesksõnadest ja nende grammatilisest tähendusest. Kesksõnad täiendi funktsioonis: olendi või objekti tunnuste väljendamine.

Kesksõnade moodustamine analoogia alusel ning rakendamine sõnaühendis ja lauses. Tegusõna asendamine kesksõnaga (*käisid – oled/olid käinud*), kontekstisidusate lausete moodustamine.

1.2.7 Liitsõna

Liitsõnade semantilised rühmad, sõnaühendi muutmine liitsõnaks, tähenduse muutumine.

Tuletusliited liitsõnades, sõnatähenduse mõistmine.

Liitsõnade moodustamine: tuletised liitsõna komponendina.

Liitsõnade õigekiri.

1.2.8 Võõrsõna

Õppeainetes kasutatavate võõrsõnade mõistmine.

2. Kirjutamine

2.1 Foneemianalüüs ja õigekiri

Veaohtlikud häälikud sõnas. Veaohtlike häälikute õigekiri.

Võõrhäälikud ja tähed. Võõrsõnad: hääldus, õigekiri.

Võõrsõnade, võõrapäraste ja keeruliste kohanimede õigekiri. Õigekirja kontrollimine interneti abil. *k, p, t* ja *g, b, d* heliliste häälikute kõrval.

Järgsilpide sulghäälikute, liitsõnade ja liidete õigekiri.

Kaashäälikuühend: liitsõnade liitumiskohal, liidetega sõnades sõna tüve ja liidete piiril.

Liited *-ki ja -gi*, liidetega sõnade tähendus ja õigekiri.

Oma õigekirjaoskuse ja selle kontrollimise võimaluste teadvustamine.

3. Keeleteadmised ja -oskused

Tähestiku rakendamine sõnaraamatute kasutamisel.

Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel.

Sõnaliikide tundmine ja vastavate terminite kasutamine.

Käänamistabeli tundmine: käändenimetuse, küsimuse, sõnavormi äratundmine ja moodustamine.

Muutevormide ja grammatiliste tähenduste mõistmine.

Liht-, koond- ja liitlausete eristamine. Lausete moodustamine ja transformeerimine.

Liitlausetega väljendatud seoste mõistmine, lausete praktiline kasutamine.

4. Lugemine

4.1 Lugemistehnika

Tutvumine mõne õpetaja poolt soovitatud Eesti kirjaniku ja tema teosega.

Sisult ja keeleliselt jõukohase teksti ladus häälega lugemine kõne tempos.

Sihipärane endamisi lugemine (kuni 2/3 materjalist).

Eelnevale analüüsile toetuva ilmeka (kõne tempos) lugemise harjutamine.

Tooni ja tempo muutmine õpetaja näidise, selgituste ja korralduste alusel.

4.2 Orienteerumine tekstis

Tundmatute sõnade leidmine esmasel või korduval lugemisel, nende tähenduse selgitamine.

Tähenduste täpsustamist vajavate sõnade leidmine iseseisval lugemisel.

Autorite sõnavara võrdlemine samateemalistes tekstides.

Võrdluste ja metafooride leidmine, selgitamine ja kasutamine suunamisel.

Inimest iseloomustavate sõnade tähenduse täpsustamine ja aktiveerimine

Teksti analüüs

Teksti mõistmisstrateegiate teadvustamine: küsimuse/korralduse eesmärgi (lause tähendus, lausete seostamine,

puuduva teabe tuletamine, väljendusvahendid, kokkuvõtte) mõistmine.

Küsimusele vastamiseks/korralduse täitmiseks sobiva toimingute teadvustamine (valiklugemine, temaatiline lugemine, meenutamine).

Õpetaja koostatud küsimuste/korralduste rühmitamine mõistmisstrateegiatest lähtuvalt.

Küsimuste/ülesannete suunatud sõnastamine strateegiate kaupa ja neile vastamine.

Tekstis esitatud ütluste psühholoogilise struktuuri (hoiakud/motiivid, eesmärk, strateegia) teadvustamine õpetaja suunamisel (*miks? milleks? kuidas?*).

Vastusrepliigi seostamine eelnevaga (nõustumine või mittenõustumine, täiendava teabe taotlemine jne).

Suhtlemist kirjeldavate sõnade tähenduse mõistmine ütluse suunatud analüüsi kaudu.

Arutelud kasutatud repliikide sobivuse ja tulemuslikkuse üle.

Küsimuste esitamine kaaslastele. Küsimuste esitamine endale ja neile vastamine.

Kaaslaste küsimuste ja vastuste sobivuse hindamine, abistav täiendamine.

Nõustumine enam kui ühe tuletatud seletusega.

Teabe märgistamine tekstis

Tegelaste ja tegelasrühmade käitumise võrdlemine. Käitumise otstarbekuse ja moraalinõuetele vastavuse hindamine (individuaalne ja rühmakäitumine) ühe või mitme samateemalise teksti põhjal, antud hinnangu põhjendamine.

Käitumist mõjutavate ajalooliste, ühiskondlike ja looduslooliste tingimuste teadvustamine.

Kirjeldatud ajaloolise tausta võrdlemine tänapäevaga (tingimused, arenguetapid kirjeldatud sündmustest tänapäevani).

Kirjeldatud tegevuste seostamine looduskirjeldustega.

Looduskirjelduste analüüs. Objekti või nähtuse oluliste, iseloomulike ja individuaalsete tunnuste/omaduste eristamine. Objekti või sündmuse/stseeni valikuline konkretiseerimine ja üldistamine.

Teksti peamõtte sõnastamine.

Peamõtet väljendava või peamõttele/alltekstile viitava lõigu (lause) leidmine tekstist; lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine ja selle täpsustamine, võrdlemine autoritektiga, sõnastuse põhjendamine tekstile viidates.

Peamõtte seostamine õpilaste käitumise ja kogemustega.

Teksti kavastamine.

Liht-, liit- ja jooniskava ühine koostamine ning kasutamine jutustamisel.

4.3 Eneseväljendus (jutustamine)

Kasutatavad jutustamise liigid: temaatiline jutustamine (sh tekstilähedane temaatiline jutustamine), kokkuvõtlik jutustamine, tegelaste ja tegelasrühmade iseloomustamine, jutustamine tegelase või tegelasrühma nimel, teksti laiendamine.

Looduskirjelduste sõnastamine igapäevasõnavara kasutades.

Enda või kaaslaste jutustatud info kirjalik väljendamine.

Erineva sisuga tekstide võrdlemine ja koostamine loetud teabe või õpilase kogemuse põhjal.

Märkmete tegemine ja nende kasutamine jutustamisel või ülesannete täitmisel.

Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi.

Kirjaliku teksti koostamine

Tekstilähedane ja kokkuvõtlik ümberjutustus koos hinnanguga sündmustele, tegelastele jne.

Kirjeldus loodusloolise või geograafilise materjali põhjal.

Sisuliste märkmete tegemine ja nende kasutamine kirjaliku jutu koostamisel.

Kirjandi kirjutamine praktilise tegevuse, õppekäigu vm teemal.

Tööprotsessi või selle osa kirjeldamine.

Konspekterimine

Teabe otsimine ja märgistamine: sõnade, sõnaosade, lauseosade ja/või lausete markeerimine.

Lühendite, sümbolite, emotikonide, joonimise, markerite vm kasutamine teksti lugemise käigus olulise teabe tähistamiseks.

<p>Märkmete tegemine teabeteksti põhjal, nende hilisem kasutamine teabe taastamisel, küsimustele vastamisel, ülesannete sooritamisel.</p>	
Mõisted:	
<p>häälik, häälikurühmad, täis- ja kaashäälikuühend, täht, tähestik, võõrhäälikud ja -tähed; sõna, liitsõna, sõnaühend, võõrsõna, sõnade tuletamine, tuletusliited; sõna algvorm, sõnatüvi, sõna lõpp, ainsus ja mitmus, mitmuse tunnus, sõna muutevorm, käänded</p> <p>sõnaliigid: nimi-, omadus-, tegu-(sh <i>ma-</i>, <i>da</i> tegevusnimi, <i>nud-</i>, <i>tud-</i> kesksõna), arv- (sh põhi- ja järgarvsõna) ja määrsõna, omadussõnade võrdlusastmed, Rooma numbrid, tegusõna pöördelised vormid, ainsus ja mitmus, olevik ja minevik (liht-, täis- ja enneminevik), jaatav ja eitav kõne, kõneviisid; isikuline ja umbisikuline tegumood, ühend- ja väljendteigusõna, kesksõnad: <i>v-</i>, <i>tav-</i>, <i>nud-</i> ja <i>tud-</i> kesksõna;</p> <p>nimi ja nimetus;</p> <p>lause, lauseliigid: liht-, koond- ja liitlause, kirjavahemärgid, sidesõna, osalause, täiendkõrvallause, liht-, koond- ja liitlause; väit-, küsi- ja käsk-, soov- ja hüüdlause; alus ja öeldis;</p> <p>kirjeldus, kirjeldamine, kava, tegelane, peamõte, teema, folkloor, rahvaluule, teabetekst - kuulutus, elulookirjeldus, tarbetekst – avaldus, seletuskiri, reklaam.</p>	
Kooli väärtuste arendamine:	
<p>Õpilane hoiab oma tervist, osaleb aktiivselt ja vastavalt võimetele võimlemistundides, veedab vahetundides ja vabal ajal aega liikudes (<i>tervis</i>).</p> <p>Õpilane tunneb ennast koolis turvaliselt ja koduselt (<i>tervis</i>)</p> <p>Õpilane osaleb kõikidel ja on omal soovil osaline kõikides kooli poolt korraldatavatel üritustel, väljasõitudel (<i>loovus, ettevõtlikus, koostöö</i>).</p> <p>Õpilast kaasatakse kõikidesse õppetundides toimuvatesse ühistegevustesse, rühmatöösse (<i>koostöö</i>).</p> <p>Õpilane on osa oma koolist, ta hoolitseb selle heakorra eest nii sees kui ka väljas vastavalt oma võimetele (<i>keskkonnahoid</i>).</p>	
Lõiming	Hindamine:
<p>Vertikaalne lõiming õppeaine sees.</p> <p>Horisontaalne lõiming 8. klassis õpitavate ainete vahel.</p> <p>Kõik õppeained: arusaamine suulistest korraldustest ja tööjuhustest, oskus esitada küsimusi ja vastata küsimustele, analüüsisiskus.</p> <p>Eesti keel, joonistamine: vaatab ja kirjeldab, analüüsib pilti.</p> <p>Loodusõpetus ja inimeseõpetus: vastava sisuga tekstide lugemine ja analüüsimine, orienteerumine ajas, ruumis asjades, loodusobjektides ja -nähtustes, tunnetes.</p> <p>Matemaatika: eristab, võrdleb, rühmitab, kirjeldab kujundeid, sõnastab, selgitab, mõistab teksti.</p> <p>Matemaatika ja ajalugu: arvsõnade, numbrite ja aastaarvude kirjutamine, nende õigete muutevormide kasutamine ja põhisõnaga ühildamine eelkõige suulises tekstis.</p> <p>Tööõpetus – oskus suhelda, korraldada ühistegevust, küsida abi, anda nõu, lugeda ja aru</p>	<p>Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid.</p> <p>Õpilase teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangutena lähtuvalt tema arengust, koolitaseme pädevusest ja õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning õpitulemustest.</p> <p>Kujundavat tagasisidet antakse õpilasele vähemalt kord nädalas.</p> <p>Kokkuvõttev sõnaline hindamine toimub iga trimestri lõpus. Kokkuvõttvas hinnangus kajastub, kui võrd taotletud õpitulemused on saavutatud, tuuakse esile õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele. Õpitulemustest teavitatakse e-Stuudiumi vahendusel.</p>

<p>saada tööjuhise, kavandada ja sooritada oma tööd plaani järgi, seda kontrollida. Muusikaõpetus: laulud ja mängud, kuulamisoskuse arendamine, laulutekstide analüüs. Kunstiõpetus – illustratsioonide jõukohane analüüs, kirjeldamisoskus. Arvutiõpetus: täidab õpetaja poolt esitatud lihtsamat tegevusjuhust, oskab vähesel juhendamisel või iseseisvalt kasutada otsingumootoreid ning leida vajalikku informatsiooni (eki.ee, sõnaveeb) Iseseisva õppimise päevad.</p>	<p>Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima. Õpilane on kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud.</p>
--	--

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:

- 1) hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraalinõuetele vastavust tavaolukorras, iseloomustab plaani järgi tegelasi ja tegelaskorraldusi ning nende käitumist;
- 2) märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust, reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ja vastandlikele seisukohtadele;
- 3) analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi;
- 4) kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid;
- 5) tutvustab kaaslastele ühte loetud raamatut;
- 6) loeb ja analüüsib jõukohast teksti ning täidab ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiate ulatuses;
- 7) esitab küsimusi teksti kohta mõistmisstrateegiatest lähtuvalt;
- 8) märgistab suunamisel olulist teavet väljendavaid teabeüksusi tekstis, teeb märkmeid tekstide põhjal;
- 9) taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil: tekstilähedasel, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt; vajaduse korral rakendab tuttavaid abivahendeid;
- 10) kirjeldab abiga tegevusi ja sündmusi oma kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal;
- 11) koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või referaadi;
- 12) koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise järgi;
- 13) tunneb ära ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;
- 14) tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi;
- 15) kasutab õpitud lausemalle suuliselt ja kirjalikus tekstis;
- 16) kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töodes, oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali.